

Anna-Karin Lundberg, anna-karin.lundberg@dom.se

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Europeiska kommissionens förslag till direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten

Ju 2022/03740

ALLMÄNNA ÖVERVÄGANDEN

Skaraborgs tingsrätt delar de bedömningar som redovisas i faktapromemorian 2022/23: FPM48. Särskilt vill tingsrätten här framhålla följande.

”Regeringen anser att det är viktigt att medlemsstaterna har effektiva insolvensförfaranden. Ett välövägigt regelverk på detta område kan leda till större förutsebarhet och bättre möjligheter att tillvarata värden när företag går i konkurs.

De harmoniserade reglerna bör dock inte bli mer långtgående och detaljerade än vad som är nödvändigt och bestämmelserna bör utformas på ett sätt som går att förena med grundläggande svenska civil- och processrättsliga regler och principer.”

Det är mot denna bakgrund av väsentlig vikt att väl fungerande nationella system som reglerar insolvensrätten och förfaranden inte i onödan förändras och att enkelhet och transparens i hanteringen av obeståndsärenden prioriteras. Delar av kommissionens förslag och förslagsmotivering uppfyller måhända inte detta.

FRÅGOR I ANLEDNING AV AVVECKLING AV OBESTÅNDSFÖRETAG

Obeståndshantering

Sverige har i huvudsak två institut för obeståndshantering; konkurs och företagsrekonstruktion. I båda fallen leds avvecklingen av en av tingsrätten utsedd förvaltare eller rekonstruktör och avvecklingen ska ledas av en person med särskilda kunskaper och erfarenheter inom obeståndsområdet. Förfarandeformen är fungerande och arbetsfördelningen mellan förvaltare/rekonstruktör, domstol och tillsynsmyndighet medför enligt tingsrätten att borgenärernas berättigade intressen av likabehandling och insyn tillgodoses samt att borgenärernas intresse av att få utrett huruvida återvinningsbara transaktioner eller brott förekommit. Det svenska systemet tillgodoser de olika krav på avveckling som kan föranledas av storleken och omfattningen av obeståndsföretagets verksamhet och är förenligt med den svenska synen på en domstols arbetsuppgifter.

Att en domstol skulle hantera frågor om bankkontouppgifter samt kunna söka i register för att spåra tillgångar är främmande för svensk rätt. Det bör vara möjligt att hantera sådana frågor via myndigheter som exempelvis Skatteverket eller Kronofogden. Det är viktigt att poängtera att svenska domstolar inte sysslar med rena utredningsuppgifter

Borgenärssammansatta organ

Behovet av att inrätta borgenärssammansatta organ torde vara litet. Institutet finns i företagsrekonstruktioner men tingsrätten har uppfattningen att detta sällan påkallas av borgenärskollektivet. Tingsrätten anser således inte att någon förändring bör genomföras vad gäller nuvarande system för hantering av obeståndshandläggning. Snarare riskerar ett system med borgenärssammansatta organ att medföra en risk för tidsutdräkt i förfarandet.

Prepackförfarande

Vad gäller s.k. prepackförfaranden ser tingsrätten inte något behov att införa detta förfarande i svensk rättsordning.

Tingsrätten kan se behovet och intresset av en möjlighet till en snabb överlåtelse av en obeståndsgäldenärs rörelse. I svensk rätt saknas institutet prepackförfarande, däremot tillämpas i praktiken möjligheten att inför en kommande konkurs förbereda en överlåtelse av gäldenärens egendom och rörelse genom avtal som kräver berörda borgenärens godkännande efter en konkurs. Det ligger även i sakens natur att en konkursförvaltare så snabbt som möjligt försöker överlåta rörelse och tillgångar i konkursboet. Det är enligt tingsrättens uppfattning sällan att det förekommer att konkurshandläggningen drar ut i tiden p.g.a. avyttrande av gäldenärens egendom.

Tidsfrist för att begära en samlad avveckling av ett obeståndsbolag

Nuvarande regler är främst knutna till det personliga betalningsansvar som uppkommer för gäldenärens ställföreträdare om plikten att upprätta kontrollbalansräkning och likvidationsplikt inte följs. Tingsrätten kan se att det finns ett behov att reglera detta på annat sätt. Det personliga ansvaret som kan uppkomma för ställföreträdarna kan svårligen tänkas täcka växande underskott i ett företags verksamhet, i vart fall om företagets verksamhet har en viss omfattning.

Harmonieringsåtgärder

Tingsrätten konstaterar att det finns område som har betydelse för borgenärernas gränsöverskridande finansieringsverksamhet. Det mest nödvändiga är att samtliga medlemsstater i EU har ett regelverk som tillförsäkrar aktörerna på marknaden ett system vid obestånd som tillgodoser de behov av förutsägbarhet och kunskap om de regler som gäller vid obeståndsproblematik samt att de som hanterar obeståndsföretag ska ha den kompetens och de befogenheter som krävs för att fullgöra sitt uppdrag. Detta är inget problem i Sverige. Sveriges system med kunniga och erfarna förvaltare/rekonstruktörer tillgodoses med nationell lagstiftning. Det är självklart att finansiella sekretessbestämmelser inte ska påverka förvaltaren/rekonstruktörens tillgång till uppgifter och upplysningar från banker och det är tingsrättens uppfattning att så inte sker i Sverige.

För att åstadkomma en större förutsägbarhet och säkerhet vid internationella affärer bör verkställighetsåtgärder, återvinningsregler och förmånsrättsordningar i medlemsstaterna samordnas, om detta inte skett i tillräcklig omfattning. Tingsrättens erfarenhet är att det någon gång uppkommit svårigheter att förklara de regler som gäller den svenska förmånsrättsordningen och återvinning för utländska borgenärer.

Det här yttrandet har beslutats av lagmannen Anna-Karin Lundberg och rådmannen, tillika konkursdomaren, Michael Eriksson.

Anna-Karin Lundberg

Michael Eriksson